

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2015 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił powództwo (...) z siedzibą w S. w N. przeciwko (...) – Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ł. o zapłatę kwoty 2.800,00 euro.

Powyższe orzeczenie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

Strona pozwana korzystała z urządzeń GPS strony powodowej do lutego 2010 roku. Urządzenia te były montowane w ciągnikach siodłowych, które strona pozwana wynajmowała od innej firmy. Korzystanie z tych urządzeń nie było poprzedzone żadną umową, w szczególności na piśmie. Płatności były dokonywane przez pozwaną na podstawie wystawionych przez powódkę raz na miesiąc faktur, do czasu, gdy pozwana stwierdziła, że w dwóch ostatnich fakturach wartość należnej kwoty jest zawyżona. Pomimo próby ugodowego rozwiązania problemu strony nie doszły do porozumienia. W efekcie powódka wyłączyła system GPS. Powódka nadal wystawiała faktury twierdząc, że doszło do automatycznego przedłużenia umowy na okres sześciu miesięcy. Za faktury od maja do września 2010 roku pozwana nie zapłaciła. Pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczenia na podstawie art. 118 k.c. i art. 554 k.c.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie zastosowanie znajdzie prawo polskie ponieważ zobowiązania między stronami dokonywały się przez fakty konkludentne, a urządzenia GPS były montowane w polskich ciągnikach. Zgodnie z art. 118 k.c. roszczenia w stosunkach gospodarczych przedawniają się z upływem lat trzech. Skoro zatem powódka dochodziła należności na podstawie faktur wystawionych od maja do września 2010 roku, zatem przedawniły się one odpowiednio od maja do września 2013 roku. Strona powodowa wystąpiła z pozwem w dniu 31 grudnia 2013 roku, zatem po upływie terminu przedawnienia.

Powódka wniosła apelację od powyższego wyroku zaskarżając go w całości i zarzucając:

I. naruszenie przepisów prawa procesowego:

1. art. 1143 § 1 k.p.c. poprzez nieustalenie i niezastosowanie prawa właściwego w sprawie, pomimo ciężącego na Sądzie obowiązku ustalenia i stosowania z urzędu norm kolizyjnych regulujących prawo właściwe dla stosunku prawnego wiążącego strony,
2. art. 328 § 2 k.p.c. w następstwie niewskazania dowodów, na jakich oparł się Sąd I instancji, przyczyn dla których dowodom przedstawionym przez stronę powodową Sąd odmówił wiarygodności, a przede wszystkim skutkiem niewyjaśnienia podstawy prawnej wyroku w zakresie przyjęcia prawa polskiego jako prawa właściwego w sprawie i nieprzytoczenia w tym zakresie odpowiednich przepisów prawa,
3. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozważenie, z naruszeniem obowiązku wszechstronnego rozważenia zgromadzonego materiału dowodowego, treści dowodów z dokumentów – faktur wystawionych przez stronę powodową przy ustalaniu przez Sąd terminu wymagalności roszczenia strony powodowej,

które to uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy;

I. naruszenie prawa materialnego:

1. art. 4 ust. 1 oraz ust. 2 w zw. z art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 roku poprzez jego niezastosowanie, skutkiem niezbadania charakteru umowy wiążącej strony i nieustalenia normy kolizyjnoprawnej wskazującej na prawo właściwe, a w konsekwencji:

- przyjęcie, że umowa wiążąca strony ze względu na jej zawarcie w sposób konkludentny i z uwagi na fakt zamontowania urządzeń (przez które strona powodowa świadczyła swoje usługi) w „polskich ciągnikach”, podlega prawu właściwemu dla pozwanego jako usługobiorcy, sprzecznie z oczywistą treścią normy kolizyjnej art. 4 w/w Rozporządzenia, zgodnie z którą dla oceny prawa właściwego nie ma żadnego znaczenia sposób zawarcia umowy, lecz istotne są jej rodzaj i prawo państwa, w którym ma siedzibę strona wykonująca świadczenie charakterystyczne, co w przypadku umów o świadczenie usług, takich jak wiążąca strony umowa o świadczenie usług mobilnych, prowadzi do wniosku o właściwości prawa państwa, w którym usługodawca, tj. strona powodowa ma siedzibę, a w konsekwencji nie rozpoznanie istoty sprawy.

W oparciu o powyższe powódka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji względnie o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa w całości, a ponadto o zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania za obydwie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 kwietnia 2016 roku pozwana wniosła o oddalenie apelacji w całości.

Sąd O kręgowy zważył:

Apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie już w treści pozwu powódka powołując się na art. 4 ust. 1 b w zw. z art. 19 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 roku w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) wskazała na prawo n., jako prawo właściwe dla stosunku umownego łączącego strony. Powódka zakwalifikowała umowę łączącą strony jako umowę o świadczenie usług poprzez umieszczenie urządzeń GPS zamontowanych w samochodach pozwanej w stałym systemie monitoringu.

Sąd Rejonowy wprawdzie w części uzasadnienia dotyczącej ustaleń faktycznych przyjął, że stron nie łączyła żadna umowa, w szczególności umowa pisemna, jednak w części rozważań prawnych wskazał, że stosunek zobowiązaniowy powstawał każdorazowo między stronami przez fakty konkludentne, czego potwierdzeniem było wystawianie przez powódkę faktur, przyjmowanych i regulowanych przez pozwaną. Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu I instancji co do istnienia stosunku umownego między stronami. Potwierdzają to dowody z dokumentów załączonych do pozwu w postaci faktur a także pisma skierowanego do powódki przez Prezesa Zarządu pozwanej z dnia 14 maja 2010 roku. Wynika z niego, że pozwana zapłaciła część należności wynikających z trzech faktur, natomiast nie zapłaciła za miesiąc kwiecień i maj 2010 roku, dostrzegając konieczność korekty tych faktur. To stanowisko strony pozwanej zostało potwierdzone w kolejnym piśmie z dnia 30 lipca 2010 roku (pismo z dnia 14.05.2010 r. wraz z tłumaczeniem k. 34 – 35, pismo z dnia 30.07.2010 r. k. 38 – 41). Sąd Rejonowy nie dokonał jednak żadnych ustaleń jaką umową była umowa łącząca strony. Ustalenie to z kolei było niezbędne do określenia jakie prawo jest właściwe w niniejszej sprawie. Właściwe normy kolizyjne zawarte zostały w przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia

17 czerwca 2008 roku w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I). Art. 1 ust. 1 powołanego Rozporządzenia określa zakres przedmiotowy jego stosowania –

do zobowiązań umownych w sprawach cywilnych i handlowych powiązanych z prawem różnych państw. Oznacza to, że w niniejszej sprawie, z uwagi na istniejący stosunek umowy między spółkami prawa handlowego mającymi siedzibę w P. i w N., ten akt prawny powinien być zastosowany dla ustalenia prawa właściwego między stronami.

Skoro bowiem strony nie dokonały wyboru prawa – prawo właściwe wskazują normy zawarte w art. 4 – 8 Rozporządzenia. Podkreślić należy ponownie, iż o tym, które prawo jest właściwe, decyduje rodzaj umowy łączącej strony. Konieczne jest zatem dokonanie przez Sąd rozpoznający sprawę ustaleń w tym zakresie, czego Sąd Rejonowy nie poczynił, oddalając wszystkie zgłoszone przez powódkę wnioski o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków. Dowody te były zgłoszone na okoliczność m.in. treści umowy łączącej strony, tj. okolicznością istotną dla ustalenia prawa właściwego.

Brak ustaleń w tym zakresie skutkowało następnie naruszeniem art. 4 ust. 1 i ust. 2 Rozporządzenia. Okoliczności, na podstawie których Sąd I instancji doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie prawem właściwym jest prawo polskie, pozostają na gruncie powołanych przepisów art. 4 – 8 Rozporządzenia prawnie irrelevantne. Bez znaczenia w szczególności pozostaje sposób zawarcia umowy – przez fakty dokonane – oraz fakt zamontowania urządzeń GPS w „polskich ciągnikach”.

Podkreślić także należy, że zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. d) powołanego Rozporządzenia prawo właściwe dla umowy na podstawie tegoż Rozporządzenia ma zastosowanie w szczególności do różnych sposobów wygaśnięcia zobowiązań oraz przedawnienia i utraty praw wynikającej z upływu terminów. Zakres stosowania prawa właściwego ma zatem w niniejszej sprawie kluczowe znaczenie zważywszy na podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczeń objętych pozwem.

Zasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozważnie treści dowodów z faktur w zakresie wymagalności wskazanych w nich kwot i wskazanie, że strona powodowa nie przedstawiła dowodu na okoliczność terminów płatności poszczególnych faktur, podczas gdy terminy te wskazane na każdej z nich (faktury wraz z tłumaczeniem k. 44 – 67).

W kontekście powyższych rozważań zasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania podstawy prawnej wyroku w zakresie przyjęcia prawa polskiego jako prawa właściwego oraz niewskazanie na jakich dowodach oparł się Sąd I instancji w zakresie poczynionych ustaleń. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera bowiem tych obligatoryjnych elementów.

Co do zarzutu naruszenia art. 1143 § 1 k.p.c. w ocenie Sądu Okręgowego należy uznać go za przedwczesny, wobec nieustalenia w oparciu o przepisy powołanego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 593/2008 jakie prawo jest właściwe w niniejszej sprawie. Powołany przepis nakazuje Sądowi z urzędu ustalenie i stosowanie właściwego prawa obcego. Tymczasem kwestia jakie prawo jest właściwe w niniejszej sprawie nie została dotychczas przesądzona.

Wskazane w apelacji uchybienia doprowadziły do nierozpoznania przez Sąd Rejonowy istoty sprawy, co skutkowało uchyleniem zaskarżonego wyroku na podstawie art. 386

§ 4 k.p.c. i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego, zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c.

Rozpoznając ponownie sprawę Sąd Rejonowy przeprowadzi postępowanie dowodowe w celu poczynienia ustaleń, jakiego rodzaju umowa łączyła strony, co stanowić będzie podstawę do zastosowania właściwego przepisu Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (WE) nr 593/2008 z dnia 17 czerwca 2008 roku w sprawie prawa właściwego

dla zobowiązań umownych (Rzym I) i wskazania prawa właściwego dla tego stosunku umownego. Jeśli w wyniku tych ustaleń właściwe okaże się prawo n., konieczne będzie ustalenie jego treści i zastosowanie w sprawie, zgodnie z obowiązkiem Sądu wskazanym w art. 1143 § 1 k.p.c. W toku postępowania Sąd I instancji przeprowadzi także postępowanie dowodowe na inne okoliczności, mające istotne znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 227 k.p.c.), oceniając pod tym kątem przydatność zgłoszonych przez strony wniosków dowodowych.